CYFARFOD:	**PWYLLGOR ARCHWILIO A LLYWODRAETHU**
DYDDIAD:	**29 GORFFENNAF 2019**
TEITL:	**DATGANIAD O GYFRIFON 2018/19**
PWRPAS / ARGYMHELLIAD:	**DERBYN Y DATGANIAD O GYFRIFON STATUDOL (DRAFFT CYN ARCHWILIAD) ER GWYBODAETH**
AWDUR:	**DAFYDD L EDWARDS, PENNAETH CYLLID**
AELOD CABINET:	**CYNGHORYDD IOAN THOMAS**

---

1. CYFLWYNIAD

1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno'r Datganiad o Gyfrifon statudol ar gyfer blwyddyn ariannol 2018/19, sy'n rhoi manylion am weithgareddau ariannol y Cyngor yn ystod y flwyddyn ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2019.

1.2 Y Datganiad o Gyfrifon drafft ar ei ffurf safonol yw'r ddogfen ddilynol, 83 tudalen o hyd mewn un iaith. Mae linc i'r Datganiad eisoes wedi'i anfon at holl aelodau etholedig a phrif swyddogion y Cyngor ar 31 Mai 2019.

1.3 Roedd bwriad eleni i'r cyfrifon terfynol yn dilyn archwiliad gael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 29 Gorffennaf 2019. Yn anffodus, mae Deloitte, sef archwilwyr allanol Cyngor Gwynedd, wedi methu rhyddhau eu hadroddiad erbyn y dyddiad, ac felly bydd cyfarfod arbennig o'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn cael ei gynnal ar 13 Medi 2019.

1.4 Mae'r cyfrifon drafft a gyflwynir yma wrthi'n cael eu harchwilio, felly efallai bydd angen rhai newidiadau iddynt cyn cyflwynir y fersiwn derfynol er cymeradwyaeth yng nghyfarfod 13 Medi 2019 o'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu.

1.5 Mae ffurf a chynnwys sylfaenol y Datganiadau yma wedi'i orfodi o dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018, yn ogystal â rheoliadau a safonau eraill. Mae nifer o ofynion o dan y SAARh (Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol) sydd yn seiliedig ar God Ymarfer Cyfrifwaith Awdurdodau Lleol yn Natganiad o'r Cyfrifon ar gyfer 2018/19. Gan fod y rheoliadau yn mynnu datganiadau ar ffurf safonol, mae cymariaethau gyda chyfrifon cyrff eraill wedi'u hwyluso, ond erbyn hyn mae'r datganiadau yn dechnegol gymhleth ac yn fwy anodd i'w ddeall.

1.6 Cyflwynwyd adroddiadau "alldro" syml a chryno perthnasol i gyfrifon 2018/19 i gyfarfod y Cabinet ar 21 Mai 2019 ac i'r cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 13 Mehefin 2019. Roedd yr adroddiad hwnnw yn fwy defnyddiol i bwrpasau mewnol / rheoli, tra mae'r Datganiad o Gyfrifon yn fwy addas ar gyfer pwrpasau allanol / llywodraethu.

2. GWEITHREDIAD ANGENRHEIDIOL

2.1 Y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yw’r “rhai sy’n gyfrifol am lywodraethu” ar ran y Cyngor, a cyn 2009/10 bu’r pwyllgor yn cymeradwyo’r datganiad drafft (amodol ar archwiliad) o’r cyfrifon. Fodd bynnag, yn dilyn addasiadau 2010 i’r Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio, rhoddwyd y cyfrifoldeb am gymeradwyo ac ardystio’r cyfrifon drafft cyn y dyddiad statudol (15 Mehefin ar gyfer cyfrifon 2018/19) i’r Swyddog Cyllid Statudol (y Pennaeth Cyllid yn Cyngor Gwynedd).

2.2 Erbyn hyn, nid oes raid i aelodau etholedig gymeradwyo’r fersiwn ddrafft o Ddatganiad o Gyfrifon y Cyngor, ond fel “arfer dda” y’i cyflwynir i’r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ER GWYBODAETH.

2.3 Diau y bydd aelodau’r pwyllgor awydd ystyried a deall y cynnwys rwan, fel paratoad ar gyfer cymeradwyo’r fersiwn terfynol ym Medi, ac i arfogi eu hunain gyda’r wybodaeth ar gyfer ystyried risgiau perthnasol a materion eraill a archwilir yn eu cyd-destun.

3. CAMAU DILYNOL

3.1 Ymhellach i ardystiad gan y Pennaeth Cyllid ac ystyriaeth gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, mae Datganiad o Gyfrifon 2018/19, ynghyd â phob datganiad perthnasol arall, yn destun y broses archwilio blynyddol gan gwmni Deloitte, archwilwyr allanol Cyngor Gwynedd a gafodd eu apwyntio gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

3.2 Yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018, mae’r Cyngor wedi hysbysu’r cyhoedd, ar wefan y Cyngor, bod y cyfrifon ar gael i’w harolygu am gyfnod o 20 diwrnod. Fel rhan o’r broses archwilio, mae gan etholwyr llywodraeth leol gyfle i holi’r archwiliwr allanol ynghylch cyfrifon y Cyngor.

3.3 Fel nodwyd ym mharagraff 1.4 (uchod), cyflwynir y fersiwn terfynol (wedi’i archwilio) o Ddatganiad o Gyfrifon 2018/19 y Cyngor i gyfarfod arbennig o’r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu ar 13 Medi 2019 AM GYMERADWYAETH, ynghyd ag adroddiad ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru.

3.4 Wedi hynny, bwriad yr Adran Cyllid yw i ddarparu linc i’r Datganiad terfynol i holl aelodau etholedig a phrif swyddogion y Cyngor, yn ogystal ag eraill sydd â diddordeb.

4. ARGYMHELLIAD

4.1 Gofynnir i’r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu dderbyn a nodi Datganiad o Gyfrifon y Cyngor (yn amodol ar archwiliad) am 2018/19.